

Европа за
гражданите

Проектът „ЕС обединени ние стоим“ е финансиран от Европейския съюз по програмата „Европа за гражданите“

**Приложим към Направление 2 : Мярка 2.2 „Мрежи от градове“;
Мярка 2.3 „Проекти на гражданското общество“;
Направление 1: "Европейска памет за миналото"**

Подготвителни дейности

Подготвителни дейности В дейността се включиха 5 участници.

Участие: В събитието участваха 5 участници, от които 1 от Берлин (**Германия**), 1 от град Ангулем (**Франция**), 1 от Велико Търново (**България**), 1 от Будапеща (**Унгария**), 1 от Варшава (**Полша**).

Място/дати: Берлин, 11-12.09.2020 г.

Кратко описание: тази дейност се състоеше от двудневна среща за съгласуване на подробностите по изпълнението на проекта, определяне на правилата за вътрешна комуникация, преглед на графика, съдържанието на дейностите, методологията, плана за мониторинг, оценка, докладване и разпространение.

Ден 1: откриване, представяне на партньорите, преглед и разработване на плана за действие, споразумения относно методологията, оценката и отчитането;

Ден 2: определяне на правилата за комуникация, координация и мониторинг; разпределение на задачите и следващи стъпки.

Събития:

По този проект бяха организирани **5 събития:**

Събитие 1

Участие: В събитието участваха **75 граждани**, от които 65 участници от Будапеща (**Унгария**), 2 участници от Велико Търново (**България**), 3 участници от Ангулем (**Франция**), 3 участници от Варшава (**Полша**), 2 участници от Берлин (**Германия**).

Място/дати: Събитието се проведе в **Будапеща (Унгария)**, от **23.09.2021 г. до 24.09.2021 г.**

Кратко описание: Целта на събитието беше да се отрази влиянието на обединението на Германия върху политиката на паметта, особено върху паметта за Холокоста в Унгария.

Тъй като политиката на паметта по отношение на Холокоста изигра значителна нормативна роля в процеса на присъединяване на посткомунистическите страни, а паметта за Холокоста е особено актуален въпрос в Будапеща, събитието беше организирано около тези въпроси: критична лекция за политиката на паметта след 1989 г. и изказвания на колеги историци и активисти за паметта, последвани от дискусия с публиката.

В рамките на събитието на 23 септември беше организиран семинар за делегатите относно дейностите по историята на Холокоста в Унгария и паметта за него. След семинара участниците посетиха еврейската краеведска сбирка на Елизабет с екскурзоводска беседа в постоянната експозиция за всекидневния живот на еврейските жители на Будапеща и особено на този квартал. Последва посещение на синагогата на улица "Дохани", а по-късно - лекция, кръгла маса и публична дискусия за паметта за Холокоста и присъединяването към ЕС. Лекцията на социолога Мате Зомбори на тема "Паметта за Холокоста и политическата интеграция" направи преглед на неотдашните научни критики на три десетилетия политика на паметта. Тя се съсредоточи върху случая с политиката на интеграция в ЕС, която се основава на специфична конструкция на паметта за Холокоста.

На 24 септември транснационалното събитие продължи с пешеходна обиколка сред "къщите с жълти звезди", последвана от посещение на синагогата на улица "Румбах". Следобедната програма включваше прожекция на унгарско-британския документален филм "Проектът "Баба". Филмът разказва за трима внуци, които заедно с бабите си се отправят на анархично пътешествие в миналото - сложен road movie за диалога между поколенията във Великобритания, Германия и Унгария. Участниците закриха деня с вечерна пешеходна обиколка с екскурзовод историкът Роберт Такач, който им показа паметника на германската окупация през 1944 г., предизвикал много спорове за ролята на Унгария във Втората световна война.

Крайният резултат от проекта, видеото "Сълзи, страхове, радост?", беше прожектирано с унгарски субтитри на публично събитие (07 юни 2022 г.), последвано от дискусия с един от участващите ученици и председателя на Унгарското европейско общество. Беше организирана втора прожекция на филма "Проектът на баба" (с унгарски субтитри) с участието на режисьора на филма, който направи експертно въведение и отговори на въпросите на посетителите (15 юни 2022 г.).

Събитие 2

Участие: В събитието участваха **79 граждани**, от които 67 участници от град Велико Търново (**България**), 3 участници от град Будапеща (**Унгария**), 3 участници от град Ангулем (**Франция**), 3 участници от град Варшава (**Полша**), 3 участници от град Берлин (**Германия**).

Място/дати: Събитието се проведе в (**Велико Търново, България**), от **20.10.2021 г. до 23.10.2021 г.**

Кратко описание: Темата на международното събитие беше "Европейският процес на обединение и неговите последици в контекста на бъдещето на Европа". Международното събитие се проведе във Велико Търново и включваше различни официални и неофициални дейности. През първия ден, в началото на събитието, участниците проведоха исторически рали лов - посещение на места, свързани с тоталитарното минало на страната. Следобедът на първия ден беше предназначен за пленарни дебати и работни сесии. Събитието започна с малка промяна, която не се отрази на съдържанието и провеждането му. Поради мерките на COVID, въведени на 19 октомври и влезли в сила на 21 октомври, посещението на Окръжния пленум на комунистическата партия трябваше да бъде отменено. Така че сесията за разказване на истории, планирана да се проведе в залата, се случи по време на историческия митинг. На втория ден от събитието международните и местните участници се отправиха към град Килифарево и посетиха Музея на социалистическата техника. След това се отправиха към Арбанаси и посетиха окръжната резиденция на комунистическия лидер Тодор Живков (сега хотел 5*) и обекта на наследството на ЮНЕСКО - църквата "Рождество Христово". По време на всички посещения и пътувания участниците имаха сесии за разказване на истории със спомени от тоталитарното време.

Събитие 3

Участие: В събитието участваха **57 граждани**, от които 45 участници от град Ангулем (**Франция**), 2 участници от град Велико Търново (**България**), 3 участници от град Будапеща (**Унгария**), 3 участници от град Варшава (**Полша**), 4 участници от град Берлин (**Германия**).

Място/дати: Събитието се проведе в **Ангулем (Франция)**, от **10.11.2021 г. до 12.11.2021 г.**

Кратко описание: Целта на събитието беше да се проучи влиянието на политическата съпротива върху възприятието на младите европейци за европейската интеграция? Как националната ни история е повлияла на опита ни за европейска националност? За осъществяването на този проект TERA-MDE работи в партньорство с гимназия SILLAC. Това е професионална гимназия и учениците не владеят свободно английски език. Поради това учениците, участващи в проекта, направиха много действия на английски език със своя учител и/или с ТЕРАМДЕ. Те подготвиха изложба за Ан Франк, за Европа и за войните, която представиха и обсъдиха с европейските си връстници по време на срещата в Ангулем. 11 ноември е празник във Франция заради възпоменанието за края на Първата световна война, примирието от 1918 г., и за да се почете паметта на загиналите за Франция. За да разбере Втората световна война и съпротивата във Франция, групата посети Espace mémoriel de la Résistance et de la Déportation. След това групата можеше да присъства на официалната възпоменателна церемония. Както всяка година, примирието от 11 ноември 1918 г. беше отбелязано в Ангулем с две последователни събития: Полагане на венци пред паметника на Болие в присъствието на граждански и военни власти и вдигане на оръжие на площад Марсово поле с отряди от базата за отбрана на Ангулем и националната жандармерия. Посещението беше последвано от среща с учител по история който отдели време, за да отговори на въпроси за колониалната империя на Франция, Втората световна война, сътрудниците на режима Виши, войната в Алжир и приемането на испанци по време на войната. След това беше предвидено посещение на националния музей на комиксите, включващ изложба за Пикасо, известен испански бежанец във Франция. 12 ноември беше посветен на семинари в гимназията. Това е стара сграда от 1885 г., която е била професионално училище. През 1941 г. училището се превръща в болница, а в края на войната - отново в училище. Същия ден в двора на училището е издигнат паметник, който напомня за живота на няколко ученици, загинали през Първата и Втората световна война. Френските ученици бяха подготвили церемония, за да си спомнят за миналото на училището с по-широка публика. Десет бивши ученици на SILLAC, които сега са пенсионери, се съгласиха да бъдат интервюирани за личните им спомени за падането на желязната завеса и интеграцията на Европа. В следобедните часове групата можеше да присъства на лекция на доктора на науките професор Кохер-Марбьоф от университета в Поатие за историята на Франция от революцията и създаването на републиката до Европейския съюз. След това всеки партньор представи движението на съпротивата в своята страна, последвано от модерирана дискусия за ценностите на ЕС.

Събитие 4

Участие: В събитието участваха **65 граждани**, от които 54 участници от град Варшава (**Полша**), 3 участници от град Ангулем (**Франция**), 3 участници от град Велико Търново (**България**), 3 участници от град Будапеща (**Унгария**), 2 участници от град Берлин (**Германия**).

Място/дати: Събитието се проведе във **Варшава, Полша от 31.03.2022 г. до 03.04.2022 г.**

Кратко описание: Целта на събитието беше да се отрази европейската идея за солидарност. Преди да пристигнат във Варшава, участниците, както и групата от Полша, бяха помолени да подготвят кратки презентации, в които да разгледат въпроса за европейската солидарност на примера на своите държави, конкретни дейности или проекти. Презентациите включваха проекти за младежки обмен между училища в Полша и Германия, проекти за общностна анимация, организирани от доброволци във Франция и България, анализ на ситуацията в Унгария (в контекста на предстоящите парламентарни избори) и дейности в подкрепа на бежанците от Украйна, организирани от европейските клубове във Варшава. Срещата с Валдемар Кучински - опозиционен активист от 60-те и 70-те години на ХХ век, министър в правителството на Т. Мазовеcki, беше възможност да се обсъди най-новата история на Европа след 1989 г. от гледната точка на опитен участник в тези събития. Говорихме, наред с другото, за политиката на паметта, процесите на демократизация в Централна и Източна Европа или за полско-германските отношения след 1990 г., както и за тези с Русия, също и в контекста на актуалните международни събития. В рамките на семинара в Дома на срещите участниците имаха възможност да се запознаят със събитията от най-новата история на Полша (включително с беседите на кръглата маса), както и да се запознаят с Архива на устната история, който представлява колекция от интервюта, записи с участници/свидетели на събития, белязали най-новата история на Полша и Централна и Източна Европа. По време на разходка с екскурзовод участниците ще могат да се запознаят с историята чрез конкретни места и архитектурата на Варшава, отнасящи се по-специално до периода след 1945 г.

Събитие 5

Участие: В събитието участваха **78 граждани**, от които 65 участници от град Берлин (**Германия**), 4 участници от град Ангулем (**Франция**), 3 участници от град Велико Търново (**България**), 3 участници от град Будапеща (**Унгария**), 3 участници от град Варшава (**Полша**).

Място/дати: Събитието се проведе в **Берлин, Германия, от 11.04.2022 г. до 14.04.2022 г.**

Кратко описание: Целта на събитието беше да се отрази ролята на Германия в Европа след обединението. Преди 30 години обединението на Германия беше катализатор на европейската интеграция. Засилването на фактичката позиция на Германия в Европа е в жестоко противоречие с водещата идея, развивана все повече след Втората световна война, че трябва да се осъществи не германска Европа, а европейска Германия. Срещата започна с кратко представяне на всеки от партньорите. Участниците направиха преглед на националните медии, като се запитаха каква картина на Германия се рисува в техните страни. Сравнението и обсъждането на различните медии показаха възискателен и скептичен поглед към влиянието на Германия върху европейската интеграция. След това дневният ред на срещата включваше различни национални разкази за Германия (като малцинствата, Берлинската стена, западните съюзници) и изследваше тяхното влияние върху германското общество като цяло. Вноските на експертите по тези теми доведоха до по-широки дискусии в рамките на групата и отразиха слепите петна в националните разкази, като например расизма и неговото влияние върху възприятията на обществата към общите европейски ценности. На сайта третият ден от срещата беше посветен на разработването на рекламни трейлъри на предстоящата видеодокументация "Сълзи, страхове, радост!?", която е резултат от различните интервюта, проведени от участниците в проекта. Изготвихме пет различни трейлъра, които използвахме за популяризиране на видеото в социалните мрежи. На публична прожекция в берлинско кино бяха представени откъси от интервютата в 45-минутното видео. Участниците обсъдиха собствените си очаквания за ЕС и ролята на Германия в Европа с водещи политици от времето, когато желязната завеса падаше.